

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3217/2019. (VII. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.21.057/2018/2. számú végzése, a Zalaegerszegi Törvényszék 3. Pf.20.591/2017/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó magánszemély (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselő nélkül eljárva, az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Zalaegerszegi Járásbíróság 8.P.20.330/2016/10. számú ítélete, a Zalaegerszegi Törvényszék 3.Pf.20.591/2017/7. számú ítélete, valamint a Kúria Pfv.I.21.057/2018/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az indítvány benyújtásának alapját képező pernek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] 2.1. A per tárgyát két szomszédos ingatlant elvásasztó telekhatárral kapcsolatos birtokvédelmi és tulajdonjogi jogvita képezi.
- [4] Az indítványozó – per során elhunyt – jogelődje 2008-ban a két ingatlant elvásasztó kerítést elbontotta és új kerítést létesített a szomszédos ingatlan területét érintően a korábbi nyomvonaltól mintegy 30–50 cm távolságra. A szomszédos ingatlan egyik haszonélvezője (a per I. rendű felperese) birtokvédelmet kért és kapott a községi jegyzőtől. A jegyzői határozattal szemben az indítványozó jogelődje keresettel fordult a bírósághoz, melynek az első fokon eljáró Marcali Városi Bíróság helyt adott. Az elsőfokú ítélet elleni fellebbezés folytán eljáró Somogy Megyei Bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította, mely a két ingatlan összes érdekeltjének (tulajdonosának és haszonélvezőjének) a perbe történt bekapcsolódása mellett a Zalaegerszegi Járásbíróságon folytatódott első fokon. Ebben az eljárási szakaszban, az indítványozó jogelődjével és a felperesi pertársával szemben a szomszédos ingatlan érdekeltjeiként eljáró alperesek elbirtoklás címén viszontkeresetet terjesztettek elő a vitatott terület tulajdonjogának megszerzése iránt.
- [5] Az elsőfokú bíróság az indítványozó jogelődjének és felperesi pertársának keresetét, valamint az alperesek viszontkeresetét elutasította. Indokolása szerint a perben az indítványozónak és az I. rendű felperesnek kellett bizonyítaniuk, hogy a 2008 tavaszán létesített kerítés az ingatlanok telekhatárán áll, és hogy a jegyzői határozatban foglaltak megváltoztatása miatt indokolt. Az alpereseknek kell bizonyítaniuk, hogy az általuk előterjesztett szakértői mérés alapján kijelölt területet elbirtoklással megszerezték. Az ítélet indokolása szerint a perben annak volt jelentősége, hogy az indítványozó a korábbi birtokállapotot – bár a hibahatáron belül, de – önkényesen változtatta-e meg. A bizonyítás tárgyává tett szakértői vélemények alapján a bíróság megállapította, hogy az indítványozó jogelődjének magatartása birtoksértő volt. Az alperesi viszontkeresetet illetően a bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy mivel az elbirtoklás csak idegen terület kapcsán lenne értelmezhető, az a perbeli esetben fogalmilag kizárt.
- [6] Az ítélet meghozatalát követően az indítványozó jogelődje meghalt, és egyik jogutódjaként az indítványozó I. rendű felperesként lett a per további résztvevője.
- [7] 2.3. Az indítványozó és felperesi pertársa (a per II. rendű felperese) az elsőfokú ítéletet fellebbezéssel támadták, melyben állították, hogy a kerítés elhelyezése nem volt önkényes, és az új kerítés az ingatlan-nyilvántartás

szerinti nyomvonalat követi. Állították, hogy az elsőfokú bíróságnak a szakértői véleményekre való hivatkozása iratellenes, hiszen azok szerint is a jelenlegi ingatlan-nyilvántartási adatoknak megfelelő határt követ a perbeli kerítés. Így szerintük a bíróságnak meg kellett volna állapítania, hogy az áthelyezett kerítés a telekhatáron áll, és birtokháborítás nem történt. Az alperesi fellebbezési ellenkérelem az ítélet helybenhagyására irányult annak helyes indokai alapján.

- [8] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [9] Az ítélet indokolása szerint az elsőfokú döntés a bizonyítékok okszerű mérlegelésén alapult, a per főtárgya tekintetében érdemben helyes volt. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával is. Indokolásul hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság Pk.265. számú állásfoglalás III. pontjára, miszerint a földmérési hibahatáron belül a bíróságnak kell megállapítani a határvonal helyét azzal, hogy ha a perben bizonyítják, hogy a jogvitát megelőzően kialakult békés birtokállapotnak megfelelő határvonal a természetben a hibahatáron belül van, ezt a határvonalat kell olyannak tekinteni, mint amely megegyezik a nyilvántartási térképen ábrázolt határvonallal. Ehhez képest kell döntenet arról, hogy történt-e birtokháborítás.
- [10] 2.4. A másodfokú érdemi döntést az indítványozó 2018. április 24-én kapta kézhez. 2018. április 28-án felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő (a II. rendű felperessel együtt).
- [11] 2.5. 2018. május 2-án az indítványozó alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordult. Panaszát az Alkotmánybíróság a IV/842-2/2018. számú végzésével az Ügyrend 32. §-ának (3) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény 26. §-ának (1) bekezdésére és a 27. §-ára hivatkozással visszautasította.
- [12] 2.6. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet 2018. szeptember 12-én a Pfv.I.21.057/2018/2. számú végzésével a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 271. § (1) bekezdés *i*) pontja, 273. § (2) bekezdés *a*) pontja alapján hivatalból elutasította.
- [13] 3. 2018. október 24-én az indítványozó ismét az Alkotmánybírósághoz fordult azzal a kérelemmel, hogy a 2018. május 2-án kelt alkotmányjogi panaszát érdemben bírálja el, valamint hívja fel a bíróságot a panasszal támadott döntés végrehajtásának felfüggesztésére. Az Alkotmánybíróság főtítkára a 2018. november 2-án kelt levelében az Abtv. 53. § (2) bekezdésére, valamint az Ügyrend 25. § (7) bekezdésére hivatkozással az alkotmányjogi panasz indítványt az első fokon eljáró bíróságnak megküldte azzal, hogy a bíróság az ügyben úgy járjon el, mint ha az indítványt az indítványozó a bíróságon nyújtotta volna be és küldje meg az érintett ügyben hozott határozatok kiadmányait az Alkotmánybíróság részére.
- [14] 3.1. A Zalaegerszegi Járásbíróság 2019. január 2-án kelt és 2019. január 11-én érkezett levelében megküldte az Alkotmánybíróság részére a(z) elsőfokú bíróságra) 2018. május 3-án érkezett alkotmányjogi panasz indítványt, az ügyben született első- és másodfokú határozatokat, a kúriai döntés kiadmányát azzal a tájékoztatással, hogy az indítványozó végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmét elutasította, továbbá azt a másodfokú bíróság a 3.Pkf.20.684/2018/2. számú végzésével helybenhagyta.
- [15] 3.2. 2019. január 16-án az indítványozó főtítkári hiánypótlási felhívást kapott azzal a tartalommal, hogy panaszát a kúriai döntéssel szemben is elő kell terjesztenie ahhoz, hogy az Abtv. 30. § (1) kezdése szerinti határidő betartottnak minősüljön. Felhívta az indítványozót továbbá arra, hogy tegyen eleget az Abtv. 52. § (1) kezdés c) pontja szerint a kérelem határozottsága kritériumának azzal, hogy kérelmének alkotmányjogilag értékelhető érvekkel alátámasztott indokolását adja elő.
- [16] 3.3. Az indítványozó 2019. február 14-én kelt és 2019. február 19-én érkezett beadványában alkotmányjogi panaszát kiegészítette és vitatta azt, hogy neki a kúriai döntést is támadnia kellene, tekintettel arra, hogy az érdemi döntés a másodfokú, és így az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidő megtartott. Egyúttal kifejezetten kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria Pfv.I.21.057/2018/2. számú végzése alkotmány-ellenességét, „mert a tulajdon és a birtok fogalmát összemosta, amikor a viszontkereset egyértelmű tulajdonjogi tárgyú petícióját nem vette figyelembe a döntés meghozatalakor” és ezáltal az indítványozó „jogorvoslati joga csorbult”.

- [17] 4. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában mind a kúriai végzés, mind az első- és másodfokú bírósági ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte tulajdonjoga és a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmét állítva.
- [18] 4.1. Az indítványozó álláspontja szerint a bírói ítéletek (ugyan)azon okból sértik az Alaptörvény felhívott rendelkezéseit, amelyet az eljáró bíróságok előtt kereseti kérelmeiben is előadott. A két alaptörvényi cikk sérelmének lényegét az indítványozó abban látta, hogy az eljáró bíróságok nem a „beszerzett bizonyítékok” alapján hoztak döntést, hiszen az indítványozó tulajdonjoga ellenében az alperesek nem tudtak bizonyítékkal szolgálni, így „nincs olyan alkotmányos jog, amelynek teljesítése és garantálása érdekében” az ő tulajdonját a bíróságok korlátozhatták volna. Ezáltal a bírósági döntések őt, mint tulajdonost korlátozták tulajdonjoga gyakorlásában.
- [19] 4.2. Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme kapcsán alaptörvényi rendelkezésként az Alaptörvény XXIV. cikke (1) bekezdését jelölte meg.
- [20] Az Alkotmánybíróság az indítvány tartalmára tekintettel ezt a panaszlevelet az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdése sérelmére vonatkoztatva értelmezte.
- [21] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tekintetében a fentieket részletezve az indítványozó elsősorban az indokolt bírói döntéshez való joga sérelmét állította, mert hiányolta a döntések indoklásából az általa megalapozottnak tartott bizonyítékok értékelését. Állította, hogy ezáltal a bírói döntések önkényesek, hiszen „a beszerzett bizonyítékokkal szöges ellentétben állnak.” Állította, hogy az elsőfokú ítélet által használt kifejezés, a „helyes telekhatár” értelmezhetetlen, mert „a per fő kérdése az volt, hogy az ingatlan-nyilvántartási térképen ábrázolt jogi telekhatár a természetben hol húzódik”, és hogy az indítványozó jogelődje erre a vonalra helyezte-e a kerítést. Ha igen, akkor birtokháborítás nem történt. Az indítványozó hiányolta az ítéletből annak kimondását, hogy „hol húzódik a természetben a jogi telekhatár” és hogy az indítványozói jogelőd azon helyezte el a kerítést. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság „a keresetek és viszontkeresetek keretein kívül eső kérdéssel foglalkozik, hogy (...) [a] szakértő szerint helyes-e a hatályos térképi ábrázolás.” Hangsúlyozta, hogy a közhiteles ingatlan-nyilvántartás adatai a mérvadóak, az abban rögzített ábrázolás tekintendő a helyes határvonalnak mindaddig, amíg azt ki nem javítják térképezési hiba miatt. Az alperesek jogi szakértője a tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy térképezési hiba nem történt. Sérelmezte, hogy bár az alperes ingatlanjának területe a hatályos ingatlan-nyilvántartási adatok szerint 402 nm, az ítéletben foglaltak alapján „természetben” 409 nm, és „a bíróság elmulasztotta megindokolni a döntése eredményeként előálló területmérték változást,” és hogy az alperes a különbség szerinti 7 nm-t „mikor, kitől és milyen jogcímen szerezte meg.” Sérelmezte az indítványozó, hogy az elsőfokú döntést a másodfokon eljáró bíróság helyben hagyta azzal a változtatással, hogy a „helyes telekhatár” kifejezés helyett „a két ingatlan között húzódó, az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján természetben kitűzhető határvonal” kifejezést rögzítette. Ezt a megállapítást tartotta iratellenesnek, sérelmezte továbbá, hogy az elsőfokú döntés „fogyatékoságait” nem pótolta.
- [22] 4.3. Az indítványozó a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény egyes rendelkezéseinek és az Alkotmánybíróság 2299/B/1991. határozatának megemlékezésével lényegében hasonló érvekkel indokolta az Alaptörvény XIII. cikke (1) bekezdésében foglalt tulajdonjog sérelmét is.
- [23] 4.4. Az indítványozó állította továbbá az Alaptörvény B) cikke (1) bekezdése sérelmét is, a 9/1992. (I. 30.) AB határozatra hivatkozva, miszerint a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. Ennek sérelmét abban látta, hogy az alapügyben eljáró bíróságok „felülírták” az ingatlan-nyilvántartás kiigazítására irányuló másik perben hozott ítéletek rendelkezéseit. Sérelmezte ezzel kapcsolatosan az ő perköltség viselési kötelezettségét. Sérelmezte, hogy az eljáró bíróságok „mind a beszerzett bizonyítékoktól, mind pedig a vonatkozó jogszabályoktól függetlenül tették magukat”, az ítéletek irat és jogszabály ellenes megállapításai a jogállam sérelméhez vezetnek.
- [24] 5. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány

határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.

- [25] 5.1. Az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panasz csak az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmét állítva terjeszthető elő.
- [26] Alaptörvény indítványozó által hivatkozott B) cikke (1) bekezdése nem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát tartalmazó alaptörvényi rendelkezésének, ezért erre alkotmányjogi panasz nem alapítható {lásd pl. 3108/2016. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [23]; valamint 3107/2017. (V. 8.) AB végzés, Indokolás [12]}, [függetlenül attól, hogy az indítványban ezzel összefüggésbe hozott alaptörvényi XIII. cikk (1) bekezdés, illetve XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmének esetleges fennállása esetén az Alaptörvény B) cikke (1) bekezdése sérelmére hivatkozás funkciótlan lenne.] A fentiek okán az indítvány ezen elemét az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatta.
- [27] 5.2. Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikke (1), valamint a XXVIII. cikke (1) bekezdése vonatkozásában Alaptörvényben biztosított jogát tartalmazó rendelkezésekre hivatkozott.
- [28] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Ez alternatív feltétel, bármelyik megléte indokot ad a befogadásra. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben elsőként azt állapította meg, hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdést az indítványozó nem fogalmazott meg. Ezt követően azt vizsgálta, hogy az indítványban felhozott érvek alapján felmerülhet-e a bírói döntés alaptörvényességének a kételye.
- [29] 5.3. Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikke (1) valamint a XXVIII. cikke (1) bekezdése sérelmét összességében abban látta, hogy a számára kedvezőtlen bírósági döntések a szakértői véleményekben foglaltakat és a bizonyítási eljárás eredményét az indítványozó felfogásától eltérően értékelték.
- [30] 5.4. Hatásköre értelmezésével kapcsolatban az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben kifejtette, hogy „az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; [...]}. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; [...]}. {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. „Sem a jogállamiság elvont elve, [...] sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {először lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [31] 5.5. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló per alapkérdése az volt, hogy történt-e birtokháborítás. Ennek előkérdése csupán annak megállapítása, hogy a két ingatlan között hol húzódik telekhatár. Az eljáró bíróságok döntésüknek részletes indokát adták. Amint az a bírósági ítéletek indokolásából is kitűnik, a felmerült kérdések olyan tény-, illetve jogalkalmazási, törvényességi kérdések, amelyekben hozott döntéseket az Alkotmánybíróság a korábbiakban kifejtettek szerint nem bírálhat felül. Ebből következően az állított alapjogsérelmekről is ezek tükrében kellett állást foglalnia az eljáró tanácsnak, amely megállapította, hogy e körben fel sem merülhet az Alaptörvény XIII. cikke (1) bekezdése valamint XXVIII. cikke (1) bekezdése sérelmének lehetősége.
- [32] 6. Mindezekből következően az indítványban hivatkozott Alaptörvény XIII. cikke (1) bekezdése és XXVIII. cikke (1) bekezdése alapján nem merül fel sem alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdés, sem a bírói döntés alaptörvényességének kételye, így az indítvány befogadásának feltételei nem állnak fenn.
- [33] Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 27. § a) pontjára,

29. §-ára, 52. § (1) bekezdésére és (1b) bekezdésének e) pontjára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjára tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2019. július 9.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1659/2018.

